Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2015-04-22

LS 2015-0364

Landstingsstyrelsen

Yttrande över Tobaksdirektivsutredningens delbetänkande, Mer gemensamma tobaksregler, ett genomförande av tobaksproduktdirektivet (SOU 2015:6)

Föredragande landstingsråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har gett Stockholms läns landsting tillfälle att yttra sig över delbetänkandet, Mer gemensamma tobaksregler, ett genomförande av tobaksproduktdirektivet (SOU 2015:6).

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att lämna yttrande till Socialdepartementet över delbetänkandet Mer gemensamma tobaksregler (SOU 2015:6) enligt förslag till yttrande.

Landstingsrådsberedningens motivering

De negativa hälsoeffekterna av tobaksbruk och rökning är väl kända. Stockholms läns landsting ser därför det tobakspreventiva arbetet som mycket angeläget. Skapandet av rökfria miljöer har varit ett effektivt verktyg för att minska tobaksbruket. Likaså är det viktigt att alla invånare har god tillgång till information dels om tobaksbrukets negativa påverkan på hälsan dels om vilket stöd som finns för att få hjälp att upphöra med ett risk- och missbruk av tobak. Utredningens förslag stärker det arbetet och kompletterar landstingets egna satsningar på området.

Landstingsstyrelsen tillstyrker det behov som landstingsdirektören påpekat av att noga följa behovet av resurssäkring inom bl.a. ”sluta rökalinjen”. Med tydligare märkningar av tobaksprodukter bör också uppmärksammas de behov som sannolikt kan uppstå av att säkra resurser inom primärvårdens

beroendemottagande för att kunna erbjuda en god tillgång till relevant stöd för dem som vill sluta röka.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 31 mars 2015
Förslag till yttrande
Sammanfattning Mer gemensamma tobaksregler, ett genomförande av tobaksproduktdirektivet(SOU 2015:6)

Torbjörn Rosdahl

Anna Starbrink

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-03-31

LS 2015-0364

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -04- 09
Dnr LS 2015-0364
Rofel II

Yttrande över Tobaksdirektivsutredningens delbetänkande, Mer gemensamma tobaksregler, ett genomförande av tobaksproduktdirektivet (SOU 2015:6)

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har gett Stockholms läns landsting tillfälle att yttra sig över delbetänkandet, Mer gemensamma tobaksregler, ett genomförande av tobaksproduktdirektivet (SOU 2015:6).

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 31 mars 2015
Förslag till yttrande
Sammanfattning Mer gemensamma tobaksregler, ett genomförande av tobaksproduktdirektivet(SOU 2015:6)

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att lämna yttrande till Socialdepartementet över delbetänkandet Mer gemensamma tobaksregler (SOU 2015:6) enligt förslag till yttrande.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Socialdepartementet har gett Stockholms läns landsting tillfälle att yttra sig överdelbetänkandet Mer gemensamma tobaksregler, ett genomförande av tobaksproduktdirektivet (SOU 2015:6). Förvaltningen tillstyrker de förslag till förändringar i tobakslagen (1993:581) och tobaksförordningen (2001:312) som framförs i betänkandet.
Bakgrund
Utredningens övergripande uppdrag är att genomföra de förändringar i nationella regler som följer av tobaksproduktdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU av den 3 april 2014 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om

tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter och om upphävande av direktiv 2001/3 7/EG). Utredningen skulle också överväga ett antal särskilda frågor. I det nu remitterade delbetänkandet föreslår utredningen förändringar i tobakslagen och tobaksförordningen i syfte att genomföra tobaksproduktdirektivet. Utredningen föreslår nya bestämmelser om innehållsreglering för tobaksprodukter som innebär att cigaretter och rulltobak med karakteristisk smak inte ska få säljas. Folkhälsomyndigheten ska avgöra vad som är karakteristisk smak. Vidare kommer skärpta krav på hälsovarningar på tobaksförpackningar att införas. Den nya lagstiftningen kommer också att reglera hanteringen av örtpreparat som är avsedda för rökning. Folkhälsomyndigheten kommer med förslaget få ökade befogenheter att meddela föreskrifter och skyldigheter för tillverkare och producenter. De föreslagna lagändringarna föreslås träda ikraft den 20 maj 2016.

Överväganden
Förvaltningens överväganden framgår av bifogade förslag till yttrande till Socialdepartementet.
Förvaltningen stödjer de förslag till förändringar i tobakslagen och tobaksförordningen som framförs i betänkandet. De samlade synpunkterna på delbetänkandet är framtaget i samråd med hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser

Miljökonsekvenser av beslutet
I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Landstingsstyrelsen

YTTRANDE
2015-05-05

Diarienummer
LS 2015-0364

Socialdepartementet
Dnr S2015/738/FST

Yttrande över Tobaksdirektivsutredningens delbetänkande, Mer gemensamma tobaksregler, ett genomförande av tobaksproduktdirektivet, SOU 2015:6

Stockholms läns landsting stödjer de förslag till anpassning av tobakslagen och tobaksförordningen som framförs i betänkandet. Tydlig märkning med hälsovarningar i både text och bild kan effektivt påverka människors attityder till tobak och motverka tobaksbruket. Landstinget ser positivt på att alla förpackningar ska innehålla rökavvänjningsinformationen ”Sluta rökalinjen 020-84 00 00 hjälper personer som vill sluta röka”.

Sluta rökalinjen har utvecklats och drivs av Stockholms läns landsting. Verksamheten finansieras gemensamt av Stockholms läns landsting och staten. Erfarenheten är att ökad marknadsföring av linjen ökar antalet inringare och därmed ökar belastningen på verksamheten. Detta är i sig något positiv, men kräver uppföljning och analys av konsekvenser för linjens verksamhet. En sådan analys bör genomföras gemensamt av de båda finansiärerna.

Stockholms läns landsting ser fram emot ett förslag om hur e-cigaretter lämpligen bör regleras i utredningens slutbetänkande.
Stockholms läns landsting ser det tobakspreventiva arbetet som mycket angeläget. Utredningens förslag stärker det arbetet och ger ett viktigt komplement till landstingets egna satsningar på området. Lagstiftning har varit ett effektivt verktyg för att minska tobaksbruket genom påverkan på tillgänglighet, pris och skapande av rökfria miljöer.

Sammanfattning

Utredningens övergripande uppdrag är att genomföra de förändringar i nationella regler som följer av tobaksproduktdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU av den 3 april 2014 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och relaterade produkter och om upphävande av direktiv 2001/37/EG).

Härutöver ska utredningen överväga ett antal särskilda frågor. Utredningen ska analysera och vid behov lämna förslag på en ändamålsenlig nationell reglering av snus och tuggtobak samt förslag till reglering av innehållet i snus. Utredningen ska också utreda och vid behov lämna förslag för att begränsa rökning av tobaksrelaterade produkter, som t.ex. e-cigaretter och örtprodukter för rökning, i vissa lokaler och utrymmen samt på vissa områden utomhus, i likhet med vad som gäller för tobaksrök, överväga för- och nackdelar med att införa tillståndsplikt för försäljning av tobak samt slutligen lämna förslag till nationellt genomförande av WHO:s protokoll om eliminering av illegal handel med tobaksvaror.

I detta delbetänkande föreslår utredningen förändringar i tobakslagen och tobaksförordningen i syfte att genomföra tobaksproduktdirektivet. Vad gäller bestämmelserna om säkerhetsmärkning och spårning lämnas dock förslag först i slutbetänkandet.

Förbud mot vissa tillsatser och mot karakteristisk smak

Det införs nya bestämmelser om innehållsregleringen för tobaksprodukter. Cigaretter och rulltobak med karakteristisk smak ska inte få säljas till konsumenter. Tobaksvaror får, med undantag för snus för användning i munnen, inte innehålla tillsatser som inte är nödvändiga vid tillverkningen av tobaksvaran. Folkhälsomyndig-

LS 2015-0364

heten ska bestämma vilka cigaretter och vilken rulltobak som ska anses ha karakteristisk smak samt vilka tillsatser i tobaksvaror som ska förbjudas. Folkhälsomyndigheten ska också vara tillsynsmyndighet och ska kunna meddela de förelägganden och förbud som krävs för att bestämmelserna ska följas. Sådana förelägganden eller förbud ska kunna förenas med vite.

Hälsovarningar och produktpresentation

Tobaksproduktdirektivet innehåller skärpta krav på hälsovarningar på tobaksförpackningar jämfört med vad som gäller i dag. Dels ska varningarna öka i storlek av förpackningarnas yta, dels ska vissa tobaksvaror för rökning – cigaretter, rulltobak och tobak för vattenpipa – förses med kombinerade hälsovarningar, dvs. en kombination av text och bild. Kommissionen har tagit fram ett text- och bildbibliotek som för närvarande är föremål för genomförande. Tidigare har frågan om varningarnas utformning reglerats av Folkhälsomyndigheten. Utredningen anser att det är mer lämpligt att den frågan framöver regleras i förordning. Andra tobaksvaror för rökning än cigaretter, rulltobak och tobak för vattenpipa ska vara undantagna från kravet på informationstexter och kombinerade hälsovarningar. Folkhälsomyndigheten och kommunerna ska även fortsättningsvis ha ansvaret för tillsyn över hälsovarningar och ska även ha tillsyn över kombinerade hälsovarningar.

Med de nya reglerna om hälsovarningar och med hänsyn till att det enligt direktivet är förbjudet att redovisa uppgifter om halten av tjära, nikotin och kolmonoxid i cigaretter ska bestämmelserna om innehållsdeklaration i tobakslagen och tobaksförordningen upphävas.

Märkningen av tobaksvarors förpackningar eller själva varan ska inte få hänvisa till smak, doft, smaktillsatser eller andra tillsatser.

Cigaretter som säljs till konsumenter ska inte få tillhandahållas i form av lösa cigaretter eller i styckförpackningar om färre än 20 cigaretter. Rulltobak, dvs. tobak som kan användas för att göra cigaretter, som säljs till konsumenter ska inte få tillhandahållas i styckförpackningar med ett tobaksinnehåll som väger mindre än 30 gram.

LS 2015-0364

Örtprodukter för rökning

I tobakslagen och tobaksförordningen införs regler om örtprodukter för rökning som inte innehåller tobak. Tillverkare och importörer av sådana produkter ska vara skyldiga att förse förpackningar till produkterna med en hälsovarning. En örtprodukt för rökning får inte i näringsverksamhet tillhandahållas konsumenter inom landet, om den saknar hälsovarning, eller om hälsovarningen är uppenbart oriktig. Bestämmelserna i tobakslagen om produktpresentation av tobaksvaror ska, i den utsträckning som krävs enligt tobaksproduktdirektivet, även omfatta örtprodukter för rökning.

Tillsynen av örtprodukter för rökning ska ske på motsvarande sätt som gäller för tobaksvaror. Detta innebär att kommunen ska ansvara för den omedelbara tillsynen, medan Folkhälsomyndigheten ska ansvara för den centrala tillsynen.

Ökade krav på utsläppsmätningar, uppgiftslämnande och offentliggörande

Folkhälsomyndigheten ska kunna meddela föreskrifter om skyldighet för tillverkare och importörer att dels lämna uppgifter om ingredienser och deras kvantiteter och hälsoeffekter till Folkhälsomyndigheten, dels genomföra analyser av tillsatser i cigaretter och rulltobak och lämna uppgifter om resultatet av analyserna till myndigheten.

Tillverkare och importörer av nya tobaksvaror ska göra en anmälan till Folkhälsomyndigheten om en tobaksvara som de avser att släppa ut på den nationella marknaden. Det bör ankomma på Folkhälsomyndigheten att närmare föreskriva hur en sådan anmälan bör vara utformad och vad den ska innehålla. Tillsynen över anmälningsskyldigheten ska utövas av Folkhälsomyndigheten, kommunerna och Polismyndigheten. Det är för närvarande inte nödvändigt att införa ett system för godkännande av nya tobaksvaror.

Tillverkare och importörer av tobaksvaror ska senast den 31 januari varje år till Folkhälsomyndigheten lämna in tillgängliga interna och externa marknadsundersökningar och studier av enskilda konsumentgruppers preferenser, däribland ungdomars och nuvarande rökares, när det gäller ingredienser och utsläpp, samt

LS 2015-0364

sammanfattningar av eventuella marknadsundersökningar som de utför i samband med lanseringen av nya produkter. Tillverkare och importörer ska vidare vara skyldiga att senast vid samma tidpunkt lämna in rapporter till Folkhälsomyndigheten om sina försäljningsvolymer av tobaksvaror avseende det närmast föregående kalenderåret. Folkhälsomyndigheten ska vara tillsynsmyndighet för den nya rapporteringsskyldigheten.

Rapporterade ingredienser och analysresultat för tillsatser i cigaretter och rulltobak samt uppgifter om utsläpp ska offentliggöras på en webbplats genom Folkhälsomyndighetens försorg. Folkhälsomyndigheten ska också ansvara för att de uppgifter som tillverkare och importörer rapporterar till myndigheten lagras elektroniskt och hålls tillgängliga för kommissionen och för medlemsstaterna.

Ikraftträdande och konsekvenser

Lagändringarna ska träda i kraft den 20 maj 2016. De eventuella merkostnader som den utökade regleringen av smaker och tillsatser samt de utökade mätningarna kan ge upphov till för Folkhälsomyndigheten föreslås kunna finansieras av avgifter. Även om vissa av förslagen initialt kan komma att innebära ett merarbete för Folkhälsomyndigheten bör den verksamheten på sikt kunna finansieras så. För övriga tillsynsmyndigheter bedöms förslagen få endast marginella konsekvenser. Något behov av resurstillskott bedöms därför inte föreligga.